

Основна мета удосконалення управління банківською інноваційною діяльністю – оптимальне збільшення прибутку, може бути досягнута тільки за ефективною координації роботи всіх головних служб банку:

- виробничо-технологічної (визначення та забезпечення потреби: у нових продуктах та послугах, розширенні мережі філій та відділень, впровадженні нового обладнання та сучасних технологій); маркетингової – вибір ринків та продуктів; кадрової – визначення та своєчасне забезпечення потреби у висококваліфікованому персоналі; фінансової – визначення та забезпечення потреби у фінансових ресурсах для здійснення інновацій.

За сучасних умов орієнтації банків на підвищення конкурентоспроможності надзвичайно важливого значення набуває вдосконалення управління банківською інноваційною діяльністю, оскільки без цього неможливим є здійснення прогресивних нововведень, суттєве підвищення ефективності результатів роботи й загалом забезпечення сталого розвитку банківського сектору економіки України.

1. ЗУ "Про інноваційну діяльність".- від 04.07.2002 № 40-IV. 2. Шумпетер Й. Теорія економічного розвитку / Й. Шумпетер - М.: Прогресс, 1982. – 152 с. 3. Кльоба Л.Г. Управління банківською інвестиційною діяльністю / Л.Г. Кльоба: Монографія за ред. С.К. Реверчука. – Львів, «Тріада плюс». 2007. – 226 с.

С.В. Князь, Н.В. Савіцька, О.Л. Коломісць
Національний університет "Львівська політехніка"

ТРАНСФЕРНИЙ ПОТЕНЦІАЛ: СУТНІСТЬ, ФУНКЦІЇ, ПРОБЛЕМИ ФОРМУВАННЯ І ВИКОРИСТАННЯ

© Князь С.В., Савіцька Н.В., Коломісць О.Л., 2011

Сучасні процеси і явища, які спостерігаються на світових, регіональних і місцевих ринках, вказують на те, що такі фактори, як розвинуті комунікації, наявність чітких правових норм виробничо-господарської діяльності та міжнародних традицій у розв'язанні економічних конфліктів і правових колізій, система сприятливих адміністративно-економічних умов для акумулювання фінансових ресурсів і розвитку інноваційної діяльності тощо є сукупністю умов, які об'єктивно необхідні для соціально-економічного і технологічного поступу суб'єктів господарювання, досягнення безпеки розвитку, протидії кризам і пошуку нових шляхів розв'язання глобальних економічних, екологічних, соціальних та інших проблем. Очевидним є те, що в сучасних умовах одним з основних атрибутів розвитку, зокрема соціально-економічного, інноваційного, культурного тощо є сумісність цінностей носіїв потенціалу розвитку і відкритість створюваних ними систем для спільного розроблення нових і використання існуючих способів і технологій реалізації цілей. У даному випадку, передусім, йде мова про такі цінності як безпечність розвитку і задоволення економічних інтересів взаємодіючих сторін. Саме спільні зусилля суб'єктів господарювання для реалізації економічних інтересів і досягнення безпеки розвитку дозволяють протидіяти загрозам, акумулювати необхідні ресурси, створювати продукти і технології, які забезпечують конкурентоспроможність суб'єктів господарювання.

Усі, без винятку, суб'єкти господарювання є учасниками трансферних відносин. Безліч вхідних і вихідних потоків інформації, фінансових і матеріальних ресурсів і готової продукції є перманентним предметом договірних узгоджень економічних інтересів організацій. На сьогодні існує досить велика кількість трансферних систем, які уможливають легітимну, безпечну,

економічно вигідну взаємодію суб'єктів господарювання, проте, як показує практика, наявність цих систем і доступність інформації про умови їхнього використання є необхідною, але не достатньою умовою для розвитку організацій, зокрема для їхнього інноваційного розвитку. Проведені дослідження показали, що основні причини, які стримують інноваційний розвиток підприємств і обмежують їхню взаємодію з іншими суб'єктами господарювання, виникають у внутрішньому середовищі. Аналізування сутності і характеру виникнення цих причин дозволило дійти висновку про необхідність введення в існуючий категоріально-понятійний апарат у сфері управління інноваційною діяльністю нового поняття – «трансферний потенціал інноваційного розвитку підприємства» (ТПРП). ТПРП є сукупністю можливостей з акумулювання на умовах трансферу технологій, фінансових та інших ресурсів, в тому числі інформаційних про попит на машинобудівну продукцію, а також здійснення передачі ресурсів та інноваційної продукції споживачам і бізнес-партнерам.

Оскільки трансферні відносини можливі лише за наявності як мінімум двох взаємодіючих суб'єктів, то трансферний потенціал кожного із суб'єктів виходить за межі їхнього внутрішнього середовища. Тобто, ТПРП складається з компонентів, які належать до внутрішнього та зовнішнього середовищ. Ця особливість ТПРП має визначальний вплив на усі його характеристики (цілі, функції, стани, властивості, показники). Компоненти внутрішнього середовища включають можливості акумулювати інноваційну продукцію, технології, ресурси, права інтелектуальної власності, а також можливості здійснювати передавання технологій, ресурсів, прав інтелектуальної власності та інноваційної продукції споживачам і бізнес-партнерам. Своєю чергою, до компонентів зовнішнього середовища належать можливості: фінансування інноваційних проектів за рахунок коштів венчурних фондів і банків; отримувати венчурними підприємствами певні преференції за рахунок реалізації інноваційних проектів у межах локальних інноваційних структур; здійснювати трансфер інноваційної продукції та ресурсів альтернативними способами через альтернативні мережі (комунікаційні системи); здійснювати трансфер інноваційної продукції та ресурсів за участю офшорів тощо. Компоненти ТПРП пов'язані між собою зв'язками координації, побудови, функціонування, а також розвитку.

Носіями можливостей внутрішнього і зовнішнього середовищ є суб'єкти трансферних відносин. Вони визначають і узгоджують між собою цілі трансферу (отримання економічної вигоди у формі очікуваного прибутку або отримання ресурсів, необхідних для реалізації програм інноваційного розвитку). Цілі суб'єктів трансферних відносин реалізуються на договірних засадах. Аналізування контрактів, укладених суб'єктами трансферу, показало, що передавання ресурсів або готової продукції від одного суб'єкта трансферу до іншого супроводжується використанням конкретних трансферних моделей (схем трансферу одних ресурсів, продуктів або технологій в обмін на інші ресурси, продукти або технології з часовою і просторовою конкретизацією умов їхньої передачі та отримання суб'єктами трансферу). Рішення щодо вибору певної трансферної моделі є підставою для конкретизації комунікацій, які забезпечуватимуть трансфер, а також технологій і способів управління ним. Проведені дослідження показали, що незалежно від того, яку саме трансферну модель обирають суб'єкти трансферних відносин, вони, найчастіше, здійснюють трансфер інформації та фінансових ресурсів. Саме ця особливість пов'язана з основними проблемами формування і раціонального використання ТПРП. Вказана обставина вимагає від суб'єктів трансферних відносин, залежно від їхніх фінансово-економічних пріоритетів, застосовувати певні технології і способи управління ТПРП.

Відсутність цілеспрямованого керуючого впливу на ТПРП призводить до того, що нерациональна реалізація виконуваних ним функцій не дозволяє носію потенціалу розвиватись, набувати позитивної зміни значень показників інноваційного розвитку. Плануючи і організовуючи формування ТПРП, мотивуючи суб'єктів управління до креативних пошуків і реалізації інновацій, контролюючи і регулюючи рівень ТПРП і способи його реалізації, підприємства отримують можливість досягати встановлених цілей на засадах раціонального, креативного використання власних і залучених ресурсів, інноваційних продуктів і технологій.

З позиції системно-функціонального підходу ТПРП є економічним явищем, що має будову і характеристики системи. Він є компонентою системи управління підприємством. Функцією трансферного потенціалу є інноваційний розвиток підприємства (ІРП). За значеннями показників, які характеризують реалізацію цієї функції, доцільно робити висновок про ефективність використання підприємством трансферного потенціалу. У системі управління організацією формування і використання ТПРП відбувається шляхом створення евристичних систем менеджменту, а саме систем інноваційного і креативного менеджменту. Виконані дослідження дозволяють стверджувати, що ці системи, залежно від рівня їхнього розвитку і стратегічних цілей організації, можуть охоплювати усі або декілька фаз інноваційного процесу. Аналізування даних підприємств показало, що організації з розвинутими евристичними системами, як правило, володіють високим рівнем ТПРП і стійкими приростами зміни значень показників ІРП.

Управління ТПРП, як конкретна функція менеджменту, повинно враховувати протиріччя, які виникають під час реалізації системою її мети, зокрема: необхідність забезпечення ліквідності та рентабельності активів суб'єктів інноваційної діяльності в умовах потреби розширення джерел їхнього фінансування; необхідність мінімізації витрат на інноваційну діяльність в умовах потреби реалізації заходів, націлених на підвищення мотивації працівників підприємств та покращання їхнього інформаційного забезпечення; збереження прав власності на підприємство, а також забезпечення його платоспроможності в умовах потреби розширювати обсяги діяльності; необхідність максимізації обсягу виробництва і збуту продукції в умовах потреби мінімізувати витрати на модифікацію продуктів чи технологій, а також при обмежених можливостях маневрувати часткою прибутку в ціні продукції.

Відсутність теоретико-методичних положень із протидії вищевказаним протиріччям є причиною зниження економічної ефективності формування і використання ТПРП.

С.В. Князь, Н.М. Комарницька
Національний університет "Львівська політехніка"

СУТНІСТЬ ПОНЯТТЯ "ІННОВАЦІЯ" І СУМІЖНИХ З НИМ ПОНЯТЬ

© Князь С.В., Комарницька Н.М., 2011

Підприємства сьогодні функціонують на ринку де панує високий рівень конкуренції, саме тому кожному підприємству необхідно використовувати всі можливі методи і ідеї для того, щоб зберегти існуючі, і завоювати нові конкурентні позиції. Тільки та організація, яка реалізовує інновації може сьогодні бути конкурентоспроможним. Такі вчені, як Б. Твісса, Б. Санто, Й. Шумпетер, К. Найт, Х. Барнет, давали визначення термінам «інновація», «інноваційний процес», «інноваційна діяльність», але всі вони в деякій мірі відрізнялися між собою. Проаналізувавши та узагальнивши означення різних авторів є підстави стверджувати, що інновації – це суттєво вдосконалені або абсолютно нові продукти, технології або методи управління. Щодо поняття «інноваційний процес», то під ним доцільно розуміти сукупність етапів щодо створення, впровадження, комерціалізації та дифузії інновації.

Своєю чергою, під інноваційною діяльністю доцільно розуміти діяльність щодо акумулювання креативних ідей, створення прототипів інновацій (дослідних зразків, моделей), обґрунтування доцільності їхнього практичного впровадження, в тому числі вивчення попиту на інновації, їхнє впровадження у виробництво, комерціалізації інновацій, їхнього удосконалення та модифікації тощо.